

17340215B

Ekstrakt fra Bering til Ministerkabinettet¹ om ekspeditionens ankomst til Tobolsk og dens aktiviteter her, såsom udbetaling af løn, udsendelse af geodæter til opmåling af floder, fremstilling og transport af proviant og materiel

Bering ankom til Tobolsk 2. december 1733 og forlod Sibiriens daværende hovedstad den 16. februar for at rejse videre østpå. Dagen før sin afrejse sendte han en længere række rapporter og andre skrivelser tilbage til forskellige myndigheder og personer i Skt. Petersborg, heriblandt nedenstående ”ekstrakt”, en kort sammenfatning i punkter af diverse aktiviteter under opholdet i Tobolsk. Se også dok. **17340215A**.

Det originale dokument med Berings underskrift findes på det Russiske Statsarkiv for Gamle Aktstykker (RGADA) i Moskva, fond 248, reg. 17, bog 1089, s. 795-799. På trods af Berings underskrift bærer dokumentet påtegningen »kopi«. Det er oversat efter VKE 2, s. 60-64.

Oversættelsen © Peter Ulf Møller og Natasha Lind

Ekstrakt

1

Ved ankomsten til Tobolsk udbad vi os og modtog fra Guvernementskancelliet enogtyvetusinde tohundredre fireoghalvfjerds rubler otteogtyve en kvart kopek til udbetaling af mit mandskabs løn i penge for indeværende år 1734. Af dette beløb er der, i henhold til det Statslige Admiralitetskollegiums fremsendte dekret vedrørende hele året, udbetalt løn til nogle for et halvt år, til andre efter aftale for en tredjedel af året, mens de resterende to tredjedele er overdraget til de officerer som de pågældende hører under.

2

Under opholdet i Tobolsk har samme Guvernementskancelli ligeledes i henhold til vor rekvisition udleveret proviant for tre måneder til rejse over land for underofficerer og menige tjenstgørende i vort mandskab.

3

I henhold til det Statslige Admiralitetskollegiums dekret og efter min rekvisition er der til mit mandskab udpeget fire præster fra det herværende Tobolsk stift. Af disse er der tilgået to, som har fået fuld løn for hele året i henhold til dekretet. De to andre præster skal efter hans højærværdighed metropolit Antonijs bestemmelse hentes undervejs, den ene fra Vvedenskij-klostret i Krasnojarsk, den anden fra Kasjino-Sjiverskij-klostret ved Tunguska-floden.²

4

På den videre færd får Kamtjatka-ekspeditionen brug for at lave nogle tynde reb og muligvis også tykke tove, men mit mandskab har ikke nogen kedler og andet nødvendigt materiel dertil. Desuden skal der på hvert af de skibe vi skal have, være to kedler til kogning af grød for de tjenstgørende. Til tjærefremstilling på Kamtjatka bliver der brug for to mand der forstår sig på destillation af træbjæ, samt teglbrændere og ovnsættere, to af hver. Og skønt der ikke er anført noget herom i det Statslige Admiralitetskollegiums liste over tildeling af alle håndte materiel, så kan vi på ingen måde være dette foruden. Og derfor er der skrevet til det Sibiriske Guvernementskancelli om alt det ovennævnte, med en vedlagt fortegnelse.

5

Hendes Kejserlige Majestæts dekret fra det Regerende Senat³ påbyder at der inden for Kamtjatka-ekspeditionen skal destilleres brændevin af en lokal plante, men har ikke fastsat hvor de dertil

nødvendige destillerkolber skal leveres fra. Ligeledes har lægerne ved vort kommando – til destillation af kamfervodka og andre nødvendige lægemidler til helbredelse af syge – behov for to kolber på hver to spandemål,⁴ da de vil blive tilknyttet forskellige kommandoer. Dette er ligeledes meddelt Guvernementskancelliet.

6

I henhold til dekret fra det Regerende Senat af 31. december, punkt 12, skal der inden ankomsten til Jakutsk udsendes geodæter sammen med lokale sibirere for at undersøge og beskrive de floder, der fra øst munder ud i Bajkal-søen, og ligeledes de øvre løb af de floder, der munder ud i Lena. Geodæterne skal fra Irkutsk begive sig den vej. Der er tilsendt dem ordre om at udføre dette og andet som skal gøres i henhold til dette punkt.

7

I henhold til Hendes Kejserslige Majestæts befaling skal vi rejse og transportere proviant og materiel på den mest hensigtsmæssige og mindst udgiftskrævende måde. Imidlertid er det uvist om Maja-floden ikke kunne være velegnet, hvor tæt dens øvre løb er på Urak-floden, og om det ikke ville være mere hensigtsmæssigt at sejle ad den end ad Judoma. Ligeledes er det uvist hvilken vanddybde der for nærværende er i Ina-floden, der løber omkring 60 verster nord for Okhotsk, og i Okhota- og Urak-floderne. Og selvom vi har oplysninger om Okhota-floden fra forrige tur, så kan sejlrenden godt have ændret sig. Derfor har jeg skrevet til førnævnte kaptajn Spangberg om at sende folk ud til de omtalte floder for at besigtige dem og beskrive, hvilken dybde hver enkelt har nu, og om det ikke ville være mere hensigtsmæssigt at føre proviant og materiel ad Maja-floden. Desuden om der er godt med træ omkring disse floder, og om det er egnet til skibsbyggeri, og hvor langt der er fra bredden til steder med velegnet træ. Tilsvarende skal også Kamtjatka-floden, Avatja-bugten og flodmundinger på andre steder undersøges ved måling af dybden og besigtigelse af skov, så man i forvejen kan vide, om der er mulighed for at mindske udgifterne, og om der findes et velegnet overvintringssted for skibene, hvor man kan forsyne sig med træ.

8

Punkt 13 i Admiralitetskollegiets instruks⁵ påbyder, at eftersom der vil ske forberedelser til ekspeditionen i fjerne egne, så skal der til besigtigelse af mulige steder ved Kamtjatka-havet⁶ udkommanderes et eller to særlige skibe med flådepersonel og sibiriske tjenstgørende, som kender til disse steder. De skal beskrive havkysten og de floder der munder ud i den, fra Okhotsk helt ned til Ud-floden, og undersøge hvor langt skibe kan sejle op ad floden Ud. De skal om muligt fortsætte ned til Amur-mundingen. Jeg har givet kaptajn Spangberg besked om at iværksætte dette.⁷

9

Det Sibiriske Guvernementskancelli har i et promemoria meddelt os, at smør til ekspeditionens forråd ikke kan skaffes derfra, og skønt det nok kan skaffes i Irkutsk, kan det dér ikke købes for mindre end fem rubler pr. pud [16,375 kg]. Da smør i Tobolsk sælges til en pris af én rubel pr. pud eller mindre, har jeg stillet forslag til Guvernementskancelliet om, at man indkøber smørret her og sender det ad vandvejen herfra, idet fragten næppe vil beløbe sig til mere end 80 kopeker pr. pud. Derfor har Guvernementskancelliet bestemt at købe noget af smørret her og en vis del i Krasnojarsk og Jenisejsk, og at sende det derhen.

10

Det er velkendt, at man ikke kan få hornkvæg i Okhotsk og på Kamtjatka, derfor har jeg foreslået det nævnte Sibiriske Guvernementskancelli det samme som jeg iværksatte under forrige ekspedition, nemlig at opkøbe dette kvæg i Jakutsk og om foråret drive det i forvejen til Okhotsk, samt udpege nogle jakutere til at græsse og passe det. Endvidere at afgive en del af dette kvæg som kost til de folk, der er beskæftiget ved arbejdet derude, mod betaling i penge til statskassen, til samme pris pr. kvæghoved som det har kostet.

Angående de rensdyr vi skal have på Kamtjatka, har jeg også stillet forslag til det Sibiriske Guvernementskancelli om, at der i forvejen udsendes korjakker dertil for at indkøbe disse rensdyr, og for efter købet at bevogte dem ved Kamtjatka[-floden], hvor der er nok af foder. Endvidere om at disse rener må bruges til salg til de folk, der er beskæftiget ved arbejdet derude, for samme pris til statskassen som de har kostet, da der ikke er noget sted at skaffe føde fra derude.

At det nævnte Guvernementskancelli har truffet beslutning i overensstemmelse med mit forslag, skal jeg meddele ved det promemoria jeg har modtaget fra kancelliet.

W. Bering

Tobolsk, 15 februar 1734

¹ *Ministerkabinetet* (eller officielt *Hendes Kejserlige Majestæts Kabinet*) blev oprettet af Anna Ioannovna den 18. oktober 1731 til erstatning for det tidligere *Øverste Gehejmeråd*, som havde betjent hendes nærmeste forgængere. Kabinetet fik stor magt. Dokumenter underskrevet af tre kabinetsministre havde samme gyldighed som dokumenter underskrevet af kejserinden selv. Den egentlige ophavsmand til Kabinetet og selve »sjælen« i dette råd var Osterman. Ud over ham indgik Grev G.I. Golovkin og Fyrst A.M. Tjerkasskij i rådet. Den 20. april 1735 indtrådte Grev P.I. Jaguzjinskij som afløser for den afdøde Golovkin. Efter Jaguzjinskijs død 6. april 1736 og frem til 30. april 1738 var der kun to ministre i Kabinetet: Osterman og Tjerkasskij.

² *Antonij* (verdsligt navn: Stakhovskij) var metropolit af Sibirien og Tobolsk 1721-1740. Munkeklosteret Vvedenskij i nærheden af Krasnojarsk nævnes første gang i 1680 og blev nedlagt i 1764. Munkeklostret Kasjino-Sjiverskij Preobrazjenskij lå 615 verster øst for byen Jenisejsk, på Jenisej-flodens mest vandrige biflod Øvre Tunguska (der nu hedder Angara); i anden halvdel af 1700-tallet blev klostret brændt af røvere og munkene slået ihjel.

³ Bering henviser her til punkt 17 i senatsdekretet af 15. maj 1732 (dokument **17320515A**). Punktet der tillod ekspeditionen at fremstille sin egen brændevin, var baseret på Berings eget forslag. I mange senere angivelser mod ekspeditionslederen anførtes det, at han og andre ekspeditionsmedlemmer ulovligt fremstillede brændevin. Produktion og salg af brændevin var i Rusland et nidkært overvåget statsmonopol. Angiverne var tilsyneladende ikke klar over at Bering og Kamtjatka-ekspeditionen havde en særlig tilladelse.

⁴ Et russisk spandemål er 12,3 l.

⁵ Henvisningen gælder Admiralitetskollegiets instruks af 22. februar 1733 til Bering om Anden Kamtjatka-ekspeditions opgaver. Den er trykt på russisk i VKE 1, s. 290-302.

⁶ *Kamtjatka-havet*, nu det Okhotske Hav.

⁷ Berings ordre herom til Spangberg fra 29. januar 1734 er trykt på russisk i VKE 2, s. 41-42.